

approval of the Regulations on certification of teachers»]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1190-2018-%D0%BF#Text>. [in Ukrainian].

20. Pryshupa Yu. Yu. (2016). Formuvannia samoosvitnoi kompetentnosti maibutnikh inzheneriv-budivelnykiv u protsesi profesiinoi pidgotovky [Formation of self-educational competence of future civil engineers in the process of professional training]. (*Candidate's thesis*). Natsionalnyi aviatsiynyi universytet. Kyiv. [in Ukrainian].

21. Piatnychuk T. Profesiine stanovlennia i rozvytok osobystosti maistriv vyrobnychoho navchannia zakladiv profesiinoi (profesiino-tekhnichnoi) osvity. [Professional formation and personality development of masters of industrial training of vocational (vocational) education]. *Naukovo-metodychne zabezpechennia profesiinoi osvity i navchannia: zbirnyk materialiv XIV zvitnoi Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii* (S. 313-316). May 7, 2020, Kyiv, Ukraine: IPTO NAPN Ukrainy. [in Ukrainian].

22. Samoilenko N. Yu. (2012). *Rozvytok metodychnoi kompetentnosti maistriv vyrobnychoho navchannia profesiino-tekhnichnykh navchalnykh zakladiv* [Development of methodical competence of masters of industrial training of vocational and technical educational institutions]. Sumy: Vydavnytstvo: PP Vinnychenko M.D., FOP Lytovchenko Ye. B. [in Ukrainian].

23. Andrushchenka V., Peredborskoï I. (Ed.). (2009). *Filosofia osvity: navchalnyi posibnyk* [Philosophy of education: a textbook]. Kyiv: Vyd-vo NPU imeni M. P. Drahomanova.

24. Serhii Shkarlet. *Tsyfrova transformatsiia osvity i nauky ye odniieiu z kliuchovykh tsilei MON na 2021 rik* [The digital transformation of education and science is one of the key goals of the Ministry of Education and Science for 2021]. Retrieved from <https://mon.gov.ua/ua/news/cifrova-transformatsiia-osvity-i-nauky-ye-odniyeyu-z-klyuchovih-cilej-mon-na-2021-rik-sergij-shkarlet> [in Ukrainian].

25. Tsiupak I. M. (2017). Fenomen «transformatsiia osvity» v naukovykh doslidzhenniakh [The phenomenon of «educational transformation» in scientific research]. *Naukova skarbnitsia osvity Donechchyny: naukovo-metodychnyi zhurnal*, (1), 9-13. [in Ukrainian].

26. Chohut L. *Rozvytok profesiinoi kultury maistriv vyrobnychoho navchannia u mizhkursovyi period pidvyshchennia kvalifikatsii* [Development of professional culture of masters of industrial training in the intercourse period of advanced training]. Retrieved from https://lib.iitta.gov.ua/721972/1/Zbirnyk_materialiv_konferentsii_07_05_2020.pdf#page=325 [in Ukrainian].

27. Shevchuk L. I. (2001). *Rozvytok profesiinoi kompetentnosti vykladachiv spetsialnykh dystsyplin zakladiv proftekhsivty u systemi pislidyplomnoi osvity* [Development of professional competence of teachers of special disciplines of vocational education institutions in the system of postgraduate education]. (*Candidate's thesis*). Kyiv: Instytut pedahohiky i psykhologii profesiinoi osvity Akademii pedahohichnykh nauk Ukrainy [in Ukrainian].

Отримано редакцією 15.03.2021 р.

УДК 377:37.01:005

DOI: 10.31376/2410-0897-2021-1-222-230

УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ АДМІНІСТРАТОРІВ СФЕРИ ПІДПРИЄМНИЦТВА

Уклеїна Лілія Анатоліївна

заступник директора з навчально-виховної роботи

Державний навчальний заклад «Богуславський центр професійно-технічної освіти»

e-mail: Liya_08@ukr.net

ORCID ID: 0000-0003-3826-9462

Стаття є дослідженням сучасних підходів до визначення заходів оптимізації системи професійної підготовки майбутніх адміністраторів. Охарактеризовано теми для розширення практичних знань майбутніх адміністраторів. Розглянуто переваги застосування ІКТ у професійно-технічних закладах освіти для підготовки фахівців сфери підприємництва. Виявлено місце сертифікації в системі підготовки адміністраторів у сфері підприємництва. Обумовлено перелік умов для результативного працевлаштування випускників сфери підприємництва. Охарактеризовано фактори, які потрібно враховувати для формування оптимального змісту професійного навчання. Зазначено резерви, які приховані у спільній діяльності професійно-технічного закладу освіти та роботодавців. Визначено актуальні проблеми професійної підготовки майбутніх адміністраторів сфери підприємництва. Описано очікування від удосконалення професійної підготовки майбутніх адміністраторів.

Ключові слова: адміністратор, професійна підготовка, заходи, інноваційні підходи, система.

Постановка проблеми. Сьогодні в Україні поряд з надлишковою пропозицією робочої є і незадоволений попит на вакантні робочі місця, однією з причин якого є невідповідність пропонованих вимог фактично наявним у працівників професіям та рівню кваліфікації [1].

Структурні зрушення на ринку праці обумовлені трансформацією суспільних і

економічних відносин у сучасному глобалізованому світі. Посилення конкуренції, розвиток економіки знань, інформаційних технологій, зміни в змісті і формах праці потребують оновлення системи регулювання ринку праці. Для України також актуальними є внутрішні чинники соціально-економічної нестабільності, пов'язані із посиленням соціального напруження в суспільстві на фоні зниження рівня життя, погіршенням умов зайнятості, територіальними та професійно-кваліфікаційними диспропорціями між попитом та пропозицією на ринку праці, загостренням ситуації на локальних ринках праці.

Останніми роками ринок праці в Україні перебуває у стані трансформації, що супроводжується окремими негативними наслідками, зокрема пов'язаними зі зниженням продуктивності праці, погіршенням умов зайнятості, поширенням сегменту нестандартної зайнятості тощо. Значними є прояви професійно-кваліфікаційного дисбалансу попиту та пропозиції на національному ринку праці, збільшення навантаження на регіональні ринки праці, зростання рівня безробіття та соціального напруження в країні [2].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різні аспекти професійної підготовки майбутніх адміністраторів вивчали О. Гора, І. Захарова, Е. Зеєр, Л. Карташова, В. Олійник, В. Тимощук.

Мета дослідження – визначити шляхи вдосконалення професійної підготовки майбутніх адміністраторів сфери підприємництва.

Виклад основного матеріалу. На сьогоднішній день неможливо уявити собі роботу будь-якого підприємства без адміністратора. Професія адміністратора широка та багатогранна. Спектр завдань дуже великий, до обов'язків входить: координування роботи офісу, прийом і реєстрація замовників і клієнтів, прийняття дзвінків, робота з документами. Адміністратор займається діяльністю з обслуговування відвідувачів, створення для них комфортних умов, контролює збереження матеріальних цінностей, надає інформацію відвідувачам із питань, що стосуються послуг, які надаються, уживає заходи із запобігання конфліктним ситуаціям.

Адміністратор – це особа, що здійснює роботу з ефективного і культурного обслуговування відвідувачів. Консультує відвідувачів із питань, що стосуються послуг, які надає підприємство. Здійснює роботу з обслуговування відвідувачів, створення для них комфортних умов. Забезпечує контроль за збереженням матеріальних цінностей. Консультує відвідувачів із питань, що стосуються послуг, які надаються. Уживає заходів щодо запобігання конфліктним ситуаціям і ліквідації їх.

Централізоване визначення змісту освіти, нормативних актів зумовило уніфікацію професійного навчання, що обмежувало можливість адаптації професійно-технічної освіти до потреб економіки конкретних регіонів, привело до вузькопрофільності в підготовці кваліфікованих робітників. Технології професійного навчання були спрямовані на підготовку громадян до професійної діяльності в умовах планової економіки та монополії державної форми власності.

Навчання адміністраторів повинно відбуватися в декількох площинах:

Теоретична підготовка – знання законодавства у сфері надання адміністративних послуг, процедури надання адміністративних послуг, набуття навичок щодо орієнтування в законодавчому полі у зв'язку з постійними змінами в законодавстві.

Психологічна підготовка – опрацювання вміння спілкуватися із заявниками, покращення комунікативних здібностей, виховання психологічної та емоційної стійкості, можливість вирішувати конфліктні ситуації.

Основні теми для навчання:

1. Основна інформація про компанію – де співробітників посвячують в історію організації, розповідають про структуру компанії, принципи діяльності, правила техніки безпеки, проводять екскурсію по компанії, знайомлять зі співробітниками відділів.

2. Культура і стандарти обслуговування, ділова етика.

3. Стресостійкість.

4. Клієнтоорієнтованість.

5. Психологія спілкування.

6. Командоутворення.

В Україні панує ілюзія, що сфера освіти може реформуватися зсередини, спираючись на свій високий інтелектуальний потенціал з обмеженою зовнішньою ресурсною підтримкою. Практика спростувала це: розроблення стандартів освіти передбачало створення засобів діагностики для вимірювання досягнення результатів освіти (learning outcomes), які з переважною більшістю спеціальностей так і не були створені з 1998 року. При цьому підтримана Урядом програма впровадження зовнішнього незалежного оцінювання (з 2007 року) сьогодні справедливо вважається одним з найбільш вдалих прикладів здійснення реформ [3].

Аналіз діяльності професійно-технічних закладів освіти свідчить про те, що держава в сучасних умовах не в змозі у повному обсязі забезпечити фінансові потреби освітян в організації ефективного професійного навчання учнів і слухачів. Будь-яка економічна діяльність вимагає своєї конкретної реалізації в суспільному просторі відносин. Необхідним засобом її вирішення є організація, яка забезпечує промислове виробництво товарів, надання послуг, визначає розподіл обов'язків і функцій учасників трудового процесу, ієрархічну структуру професійних відносин, формування стратегічної мети діяльності, зв'язок із зовнішнім середовищем

Важливою складовою запровадження в Україні Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі освіти та гармонізації освітніх систем є розвиток міжнародного тренду розвитку сучасної професійної школи, який ґрунтується на побудові партнерства між університетами і студентами. Таке партнерство означає офіційне визнання студентоцентризму в якості наріжного каменя сучасної філософії вищої освіти, побудову освітньої діяльності як процесу спільного формування компетенцій, організацію освітнього процесу на основі індивідуальної освітньої траєкторії, заохочення студентів до участі в управлінні закладом освіти та забезпеченні якості освіти [4].

Ще одним важливим чинником запровадження в Україні Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі освіти та гармонізації освітніх систем є необхідність визнання студентів як повноправних, компетентних та конструктивних партнерів в управлінні та забезпеченні якості освіти неодноразово наголошувалась під час міністерських конференцій і закріплена в ключових документах Болонського процесу.

Студенти мають впливати на організацію і зміст освіти у вищих закладах освіти, що закріплено Празьким комюніке (2001 рік). Такий підхід зумовлений положенням студентів як одних з основних бенефіціарів вищої освіти, що повинні мати право і можливість впливу на зміст навчання та результати освітньої діяльності. Ці принципи визнаються в Україні, але не отримують реальної інституціональної підтримки: організаційної, методичної, моральної та матеріальної. Такий стан речей пояснюється інертністю громадської думки в цьому напрямі, недостатньою обізнаністю та активністю студентських організацій, спільнот; неусвідомленням потреби в цьому з боку менеджменту вищих закладів освіти та органів державного управління освітою.

Проблеми якості вищої освіти значною мірою зумовлені розривом між сферами праці та освіти. Роботодавці вважають вищі заклади освіти занадто консервативними та громіздкими для швидкого реагування на зміни в умовах і технологіях праці. Університети розраховують на додаткове фінансування від співпраці з роботодавцями, які, у свою чергу, вважають сплату податків виконанням своїх обов'язків з фінансування освіти або розраховують із цього на податкові преференції, які не передбачені законодавством [5].

Однією з важливих перешкод для безперервного впровадження та розвитку кваліфікацій і стандартів, що базуються на компетентностях, може стати надлишкова бюрократизація, наприклад, вимога державного затвердження методики розроблення освітніх та професійних стандартів, що значно ускладнює процес розроблення та впровадження цих інструментів [1].

Вирішення цієї проблеми вимагає визначити ті базові вимоги, пов'язані з інституційною системою і повноваженнями різних інституцій і зацікавлених сторін, структурою стандартів, які мають бути затверджені національним законодавством, а

затвердження методик можна делегувати експертним організаціям і національним організаціям соціальних партнерів. Також можна передбачити можливість рецензування та обговорення методик міжнародними експертами та організаціями (ЄФО та іншими). Проект Закону «Про освіту» акцентує роль стандартів як структурованих елементів формальної освіти, однак роль освітніх або професійних стандартів у сфері неформальної освіти не вказана.

Використання ІКТ у професійно-технічних закладах освіти для підготовки фахівців сфери підприємництва має такі переваги:

- доступ до різних джерел інформації, можливість оперативно отримувати необхідну інформацію;
- доступ до різних форм і видів інформації;
- особистісно орієнтоване навчання на основі індивідуального доступу до інформації та її аналізу;
- навчальне середовище, спрямоване на практичне розв'язання навчальних проблем;
- підвищення інтересу та загальної мотивації до навчання завдяки новим формам роботи і причетності до пріоритетного напрямку науково-технічного прогресу;
- індивідуалізація навчання (кожен працює в режимі, який його задовольняє);
- активізація навчання завдяки використанню привабливих і швидкозмінних форм подання інформації, змагання учнів із машиною та з самими собою, прагненню отримати вищу оцінку;
- формування вмінь і навичок для здійснення творчої діяльності;
- виховання інформаційної культури;
- оволодіння навичками оперативного прийняття рішень у складній ситуації;
- доступ до банків інформації;
- інтенсифікація самостійної роботи учнів;
- зростання обсягу виконаних завдань та ін.

Варто зауважити, що на сьогоднішній день урахування фундаментальних основ сертифікації є однією з найпомітніших тенденцій в підготовці адміністраторів у сфері підприємництва. Природно, наявність конкретного сертифіката не означає 100 % отримання роботи у відповідному напрямку, однак наявність даного документа може багато в чому допомогти при працевлаштуванні і подальшій роботі, а саме:

1. Процес підготовки до іспитів допомагає сфокусуватися на вивченні конкретних напрямів по базах даних і розвитку відповідних навичок на основі систематичного підходу.

2. Завдання, викладені в сертифікаційних іспитах, припускають наявність відповідних знань і умінь. У цьому аспекті претендент на отримання сертифіката збільшить свою кваліфікацію і стає більш конкурентоспроможним.

3. Наявність сертифіката має певні переваги при працевлаштуванні відносно інших кандидатів на посаду, які сертифікацію не проходили. При цьому варто відзначити, що досвід роботи все одно має більшу питому вагу.

4. Деякі серйозні компанії вимагають від своїх співробітників обов'язкової сертифікації і наявності відповідного сертифіката. При цьому наявність конкретного сертифіката залежить від уподобань і вимог самого роботодавця.

5. У ряді випадків факт наявності сертифіката в конкретному напрямку дозволяє отримати більший оклад або більш високу посаду [6].

6. Наявність сертифіката високого рівня забезпечує повагу колег.

Перспективними з точки зору кар'єрного зростання адміністраторів у сфері підприємництва є сертифікаційні центри компаній Microsoft і Oracle, які пропонують пройти сертифікацію по Microsoft SQL Server, Oracle та MySQL відповідно. Також можна пройти сертифікацію в менших, але не менш відомих центрах сертифікації, таких як Brainbench (сертифікат визнається в 100 країнах світу), Спеціаліст, Retratch.

Активізація студентів у забезпеченні якості освіти передбачає створення розвиненого набору інструментів оцінювання та моніторингу діяльності закладів освіти, а також студентського впливу на її вдосконалення. Практично роль студентства обмежується участю в

більш або менш формальному соціологічному опитуванні стосовно їх задоволеності освітнім процесом та освітнім сервісом, невдоволенням при виборі елективних дисциплін та відвідуванні занять [7].

Перспективи розширення участі студентів у забезпеченні якості освіти в Україні пов'язані з реальною імплементацією Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в європейському просторі вищої освіти та наступних (після 2006 року) документів. Нормою повинно стати залучення студентів до всіх стадій оцінювання якості освіти: внутрішнього забезпечення якості, зовнішнього забезпечення якості, діяльності агенцій із зовнішнього забезпечення якості. Участь студентів у внутрішньому забезпеченні якості передбачає визнання їх ролі та місця в політиці закладу та затверджених процедурах забезпечення якості, залучення до офіційного механізму затвердження, перегляду та моніторингу освітніх програм, можливість впливу на розроблення критеріїв, правил і процедур оцінювання студентів, відбір викладачів та оцінювання їх діяльності, достатність наявних освітніх та інформаційних ресурсів, доступ до публічної інформації [8].

Висока відповідальність зовнішнього забезпечення якості освіти вимагає залучення студентів до розроблення процесів та критеріїв оцінювання, збирання об'єктивної інформації про діяльність закладу освіти та можливість участі в загальному аналізі діяльності освітньої системи. Набуття студентами досвіду з оцінювання діяльності незалежних агенцій із зовнішнього забезпечення якості стане реально можливим після законодавчого дозволу на їх створення.

Значущість і масштаби проведених у цей час розробок у сфері баз даних визначаються інвестуванням величезних фінансових ресурсів в цю сферу. Найважливіше місце при цьому відводиться вдосконаленню системи підготовки кваліфікованих кадрів, одним з найважливіших елементів якої є вивчення теорії баз даних і систем управління ними.

Стійка тенденція зменшення аудиторного часу ставить перед вищою освітою серйозну проблему, пов'язану з недостатньою професійною підготовкою студентів після закінчення ЗВО. Крім того, адміністратор повинен постійно підвищувати свою кваліфікацію через практику. Як відомо, одним з головних чинників підготовки якісного фахівця по базах даних є напрацювання практичного досвіду не менше 10000 годин за обраним напрямом [2]. Тільки в цьому випадку він набереться практичного досвіду і зможе вирішувати поставлені перед ним завдання.

Один зі шляхів вирішення окреслених проблем полягає в підвищенні мотивації при вивченні адміністрування, яка повинна розглядатися нарівні з матеріальною зацікавленістю. Крім того, зміст дисциплін, які вивчаються студентами на цій спеціальності, має бути зорієнтований на сертифікацію знань і відповідати базовому рівню знань, умінь і навичок при роботі із сучасними технологіями у сфері баз даних з яскраво вираженою практичною спрямованістю і відповідати вимогам ринку праці.

Завдання для самостійної роботи містять теоретичний матеріал, який не був розглянутий на лекціях, а також практичні завдання, що дозволяють студенту розвинути навички, сформовані на лабораторних заняттях.

Слід зауважити, що аудиторних годин, передбачених навчальним планом, недостатньо для отримання серйозних навичок по великих системах управління базами даних, таких як Oracle і MS SQL Server, а також для більш глибокого вивчення. При цьому ці розділи є ключовими пунктами при отриманні професії адміністратора баз даних, що пояснюється сучасними вимогами на ринку праці, коли пріоритет дається адміністраторам, які знають корпоративні бази даних.

Вирішення цієї проблеми ми бачимо в істотній зміні змісту дисципліни «Бази даних та інформаційні системи», а також використанні відповідних навчальних видань, які б висвітлювали більшість розділів, необхідних майбутньому адміністратору, хоча б на базовому рівні [2].

Таким чином, постійне збільшення світових масивів інформації і актуальна необхідність у систематизації та обробленні даних регламентують підвищення попиту на

професію адміністратора з одночасним збільшенням вимог до їх професійної підготовки. При цьому перевагу надають кандидатам, які мають значний досвід роботи в даній сфері, володіють глибокими знаннями теорії реляційних баз даних і вміннями роботи.

Одним з істотних показників, який впливає на отримання професії, є наявність атестаційного сертифіката по конкретних базах даних і системах управління ними. Найбільш визнаними є міжнародні сертифікати компанії Microsoft (Сертифікат по MS SQL Server), Oracle (сертифікати по Oracle і MySQL) і Brainbench (сертифікація в різних напрямках баз даних).

Успішне працевлаштування випускників у сфері використання і проектування передбачає виконання ряду необхідних умов, а саме:

- базові знання, вміння та навички для роботи з базами даних повинні бути передбачені в освітньо-кваліфікаційній характеристиці і освітньо-професійній програмі випускника вищого закладу освіти, який навчається на конкретній спеціальності;
- наявність відповідних професійно орієнтованих дисциплін, навчальних видань та навчально-методичних комплексів на основі поєднання професійних і освітніх стандартів;
- наявність досвіду роботи, причому його обсяг і якість напряму впливають на ступінь конкурентоспроможності випускника.

Важливою складовою навчання є організація взаємодії та обміну досвідом. Бажано було б запровадити обмін досвідом із фахівцями з регіонів України та вивчення міжнародного досвіду. Необхідно ввести вимоги для підтвердження кваліфікаційного рівня адміністраторів. Слід розподілити програми навчання для адміністраторів та керівників підрозділів.

Важливим є тренінг із залученням фахівців-практиків, що тренують фахівців бізнес-управлінців. Великі комерційні корпорації приділяють особливу увагу формуванню корпоративного бренду, корпоративної якості обслуговування та ін. Державна служба завжди була іншою та на сучасному етапі розвитку формування системного підходу «сервісного» орієнтованого ставлення до людини, формування на підсвідомому рівні шанобливого ставлення до потреб заявників [9].

В умовах сьогодення панує тенденція, відповідно до якої цінуються знання як елемент управління процесами, але не береться до уваги, що управління знаннями має бути перманентним процесом. Це пояснюється перш за все недостатністю апробованих практикою моделей і процедур, які могли б бути певним орієнтиром у процесі управління знаннями.

Для формування системи навчання повинні бути закладені такі параметри:

- доступ до навчання повинен бути цілодобовим, доступна дистанційна форма навчання;
- інформація повинна бути актуальною і цікавою, пов'язаною з розвитком професійних і особистих навичок;
- можливість отримати нові знання в максимально стислі терміни;
- інформація повинна бути наочною, легкодоступною;
- можливість для творчості, цікаві ігри, активні вправи.

Одним з основних факторів успіху програм навчання адміністраторів є чітко визначені загальнокорпоративні стандарти (правила поведінки, процедури знань і навичок різних категорій, розуміння цілісного процесу надання послуг та ін.), з орієнтацією на які необхідно впроваджувати відповідні програми навчання.

Важливо наголосити, що об'єднання зусиль освітніх та виробничих систем дає можливість постійного поглиблення фахової підготовки, цілісності й наступності в навчанні та професійній діяльності. Взаємодія ЗПТО з роботодавцями в умовах ринку є віддзеркаленням тих ускладнень, що виникають у процесі реформування сучасної освіти та становлення ринкових умов у суспільстві. Водночас важливо відзначити, що інтереси освітнього процесу як такого часто не збігаються з інтересами й вимогами роботодавців, тобто ті знання й уміння, які отримали учні ЗПТО під час навчання, не завжди відповідають їхнім вимогам.

Для формування оптимального змісту професійного навчання необхідно враховувати як трудові функції для відповідної професії, так і чинники, які впливають на зміст його трудової

діяльності, а також фізіологічні та психологічні вимоги. Інтенсифікація сучасного виробництва, сфери обслуговування та педагогічних процесів базується не тільки на поєднанні різних закономірностей і принципів, а й на подальшій інтеграції робітничих професій і уніфікації змісту навчання. Цілісність професійної підготовки досягається за рахунок насичення змісту освіти елементами наукових та технічних знань, підвищення її теоретичного рівня.

У спільній діяльності професійно-технічного закладу освіти та роботодавців приховані резерви підвищення продуктивності підготовки сучасних кваліфікованих робітників, а саме: спільно намічені цілі, методи і форми діяльності педагогічного та виробничого колективів збільшують їх ефективність, дозволяють за короткі терміни досягнути кінцевих результатів без виділення додаткових людських, економічних та інших ресурсів.

Включення роботодавців та партнерів у взаємодію в рамках нової педагогічної системи «педагогічний колектив – роботодавець» на договірній основі дозволяє професійно-технічному закладу освіти прогнозувати образ-результат своєї діяльності вже з перших кроків випускника під час роботи. Водночас така взаємодія є ефективним засобом стимулювання партнерів до переструктурування, органічного об'єднання освітніх програм підготовки кваліфікованих робітників та практики, забезпечує оптимальне входження випускників ЗПТО у трудове життя на виробництві чи сфері обслуговування і тим самим сприяє найшвидшій реалізації запитів роботодавців.

Аналіз методичної літератури для забезпечення дисципліни показав, що розглянуті навчальні видання не висвітлюють на достатньому рівні всі питання, пов'язані з базами даних і подальшим застосуванням отриманих знань і вмінь. У зв'язку із цим у процесі підготовки майбутнього адміністратора баз даних доцільно використання навчального посібника «Бази даних та інформаційні системи». Це видання буде корисним для студентів у процесі професійної підготовки та при подальшому працевлаштуванні за рахунок обробленої й синтезованої інформації про ринок праці у сфері баз даних, рівні й етапи сертифікації по базах даних, а також прикладів завдань по конкретних сертифікатах [10].

Очікування від удосконалення професійної підготовки майбутніх адміністраторів:

- збільшення рівня кваліфікації персоналу підприємства з урахуванням вимог виробництва та перспектив його розвитку;
- зміцнення корпоративної культури організації;
- підвищення рівня прихильності працівників своєї організації;
- зниження втрат, пов'язаних із неправильною оцінкою ситуації і неправильними діями працівників;
- поліпшення координації дій працівників;
- зростання здатності працювати в команді;
- виникнення і зростання комунікативних зв'язків між працівниками підприємства;
- приріст результативності праці.

Висновки. Підготовка кваліфікованого фахівця сфери підприємництва в сучасних умовах здійснюється згідно з типовими навчальними планами. Формування професійних умінь і навичок відбувається на основі вивчення предметів загальнопрофесійної, професійно-теоретичної та професійно-практичної підготовки. Сучасний ринок праці потребує робітника сфери підприємництва, який має декілька професій. Професійно-технічна освіта, щоб підготувати конкурентоспроможного фахівця сфери підприємництва, використовує інформаційно-комунікаційні й інноваційні педагогічні технології для вдосконалення навчально-виховного процесу. У подальших розвідках доцільно конкретизувати розроблення рекомендованих заходів з удосконалення професійної підготовки майбутніх адміністраторів сфери підприємництва.

Список використаної літератури

1. Гора О. В. Освітнє середовище як фактор формування національної ідентичності студентів вищих навчальних закладів. *Витоки педагогічної майстерності*: зб. наук. праць. Полтава, 2011. Ч. 1. С. 97–101.
2. Захарова И. Г. Формирование информационной образовательной среды высшего учебного заведения: автореф. дисс. ... д-ра пед. наук: 13.00.01. Тюмень, 2003. 46 с.

3. Леонтьева О. В. Культурно-образовательная среда вуза как психолого-педагогическая проблема. *Образование и общество*. 2009. № 6. URL: http://jeducation.ru/6_2009/106.html (дата звернення: 23.02.2021).
4. Лаппо В. Культурно-освітній простір класичного університету як передумова виховання духовних цінностей студентської молоді. *Гармонізація культурно-освітнього простору вищої школи: соціально-педагогічні аспекти*: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Мелітополь, 12–13 червня 2014 р.). Мелітополь: Видавництво МДПУ ім. Б. Хмельницького, 2014. С. 168–170.
5. Васянович Г. П. Методологія педагогіки й педагогічна інноватика. *Модернізація вищої освіти у контексті євроінтеграційних процесів*: зб. наук. праць учасників всеукраїнського методологічного семінару з міжнародною участю. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2007. С. 3–6.
6. Тимошук В. І. Адміністративні послуги. Київ: ТОВ «Софія-А», 2012. 104 с.
7. Зеер Э. Ф. Модернизация профессионального образования: компетентностный подход. Москва: Московский психолого-социальный институт, 2005. 216 с.
8. Ефименко В. Н. Педагогические основы разработки проекта – программы информационной среды высших учебных заведений. URL: http://vmpuz-nn.narod.ru/ito_2002413.htm (дата звернення: 23.02.2021).
9. Олійник В. В. Основні проблеми розвитку системи професійно-технічної освіти. *Післядипломна освіта в Україні*. Спецвипуск. 2008. С. 7–10.
10. Карташова Л. А. Критерії та рівні оцінювання результативності впровадження методик навчання технічних дисциплін у процесі формування фахових знань студентів коледжів. *Вісник Черкаського університету. Серія: Педагогічні науки*. 2011. № 206. С. 61–64.

IMPROVING THE PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE ADMINISTRATORS OF BUSINESS SECTOR

Ukleina Liliia

Deputy Director of Educational Work

State Educational Institution «Boguslav Center for Vocational Education»

Introduction. *Internal factors of socio-economic instability are relevant for Ukraine. They are related to increasing social tensions in the society against the background of decline in living standards, deterioration of employment conditions, territorial and vocational inequality between supply and demand in the labor market, and aggravation of local labor markets. In recent years, the Ukrainian labor market has been in a state of transformation, accompanied by some negative consequences, including those related to reduced labor productivity, deteriorating employment conditions, the spread of non-standard employment, etc. It should be noted the imbalance of supply and demand in the national labor market, an increase in the load on regional labor markets, an increase in unemployment and social tension in the country*

Purpose. *The purpose of the study is to identify ways to improve the training of future administrators of business sector.*

Methods. *The study used the following methods: search in the available methodical and scientific literature with the analysis of the found material, classification, clarification of causal relations, systematization, specification, and analysis of documentation and results of activity of researchers.*

Results. *The article is a study of modern approaches to determining measures to optimize the training system of future administrators. Topics for expanding the practical knowledge of future administrators are described. The advantages of using ICT in vocational and technical educational institutions for training administrators in the business field are considered. The place of certification in the training system administrators of business sector has been determined. The list of conditions for effective employment of graduates in the field of entrepreneurship is provided.*

Originality. *The article analyzes the problems and ways of improving the training process for future administrators in the business field.*

Conclusion. *Training of a qualified specialist in the business field in modern conditions is carried out in accordance with standard curricula. Shaping of professional skills and abilities is based on the study of subjects of general professional, professional-theoretical and professional-practical training. The modern labor market needs an entrepreneur who has several professions. In further studies, it is advisable to specify the development of recommended measures to improve the training of future administrators of business sector.*

Key words: *administrator, professional training, measures, innovative approaches, system.*

References

1. Hora O. V. (2011) Osvitnie seredovyshche yak faktor ormuvannya natsionalnoi identychnosti studentiv vyshchikh navchalnykh zakladiv [Educational environment as a factor in shaping the national identity of students of higher educational institutions]. Origins of pedagogical skills: a collection of scientific papers, (Ch. 1. P. 97–101). Poltava. [in Ukrainian].
 2. Zakharova I. G. (2003) Formirovaniye informatsionnoy obrazovatelnoy sredy vysshego uchebnogo zavedeniya [Formation of the information educational environment of the higher educational institution]. (Candidate's theses). Tyumen. [in Russian].
 3. Leonteva O. V. (2009) Kulturno-obrazovatel'naya sreda vuza kak psikhologo-pedagogicheskaya problema [Cultural and educational environment of the university as a psychological and pedagogical problem]. Education and Society, (Vol. 6). URL: http://jeducation.ru/6_2009/106.html [in Russian].
 4. Lappo V. Kulturno-osvitnii prostir klasychnoho universytetu yak peredumova vykhovannya dukhovnykh tsinnosti studentoi molodi [Cultural and educational space of classical university as a prerequisite for the education of spiritual values of student youth]. Harmonization of cultural and educational space of higher school: socio-pedagogical aspects: materials of the International scientific-practical conference (pp. 168–170). June 12-13, 2014, Melitopol, Ukraine: Moscow State Pedagogical University Publishing House. B. Khmelnytsky. [in Ukrainian].
 5. Vasianovych H. P. (2007). Metodolohiia pedahohiky y pedahohichna innovatyka protsesiv [Methodology of pedagogy and pedagogical innovation]. Modernization of higher education in the context of European integration processes: a collection of scientific works of participants of the All-Ukrainian methodological seminar with international participation (pp. 3-6). Zhytomyr: ZhSU Publishing House. I. Franko. [in Ukrainian].
 6. Tymoshchuk V. I. (2012). Administratyvni posluhy [Administrative services]. Kyiv: TOV «Sofia-A». [in Ukrainian].
 7. Zeer E. F. (2005). Modernizatsiya professionalnogo obrazovaniya: kompetentnostnyy podkhod [Modernization of vocational education: a competency approach]. Moscow: Moscow Psychological and Social Institute. [in Russian].
 8. Efimenko V. N. (2013). Pedagogicheskie osnovy razrabotki proekta – programmy informatsionnoy sredy vysshikh uchebnykh zavedenij [Pedagogical bases of project development – programs of information environment of higher educational institutions]. URL: http://vmnuz-nn.narod.ru/ito_2002413.htm. [in Russian].
 9. Oliinyk V. V. (2008) Osnovni problemy rozvytku systemy profesiino-tekhnichnoi osvity [The main problems of development of the system of vocational education]. Postgraduate education in Ukraine, (Special issue), 7–10. [in Ukrainian].
 10. Kartashova L. A. (2011) Kryterii ta rivni otsiniuvannya rezultativnosti vprovadzhennia metodyk navchannia tekhnichnykh dystsyplin u protsesi formuvannya fakhovykh znan studentiv koledzhiv [Criteria and levels of evaluation of effectiveness of introduction of methods of teaching technical disciplines in the process of formation of professional knowledge of college students]. Visnyk of Cherkasy University. Series «Pedagogical Sciences», (206), 61–64. [in Ukrainian].
- Отримано редакцією 16.04.2021 р.

УДК: 377.147

DOI: 10.31376/2410-0897-2021-1-230-238

ФОРМУВАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ МАЙСТРІВ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ ЯК ПОТРЕБА СЬОГОДЕННЯ

Гаврилов Іван Петрович

аспірант

Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка

e-mail: ivangavrilov1983@gmail.com

ORCID ID: 0000-0001-7677-8300

Стаття висвітлює питання формування дослідницької компетентності в майбутніх майстрів виробничого навчання в професійних (професійно-технічних) закладах освіти як важливого напрямку їхньої підготовки до професійної діяльності. Проаналізовано досвід вітчизняних та закордонних науковців із цього питання, уточнено та конкретизовано поняття «компетентність» і «дослідницька компетентність» та на основі цього висвітлено власне бачення сутності дослідницької компетентності майбутніх майстрів виробничого навчання. Визначено роль та місце дослідницької компетентності в системі ключових компетентностей майбутніх майстрів виробничого навчання, окреслено подальші напрями вивчення зазначеної проблеми. Стаття є теоретичною основою подальших емпіричних досліджень.

Ключові слова: компетентність, формування компетентності, дослідницька компетентність, дослідницька компетентність майбутніх майстрів виробничого навчання, професійна освіта.

Постановка проблеми. Соціально-економічні зміни, що відбуваються у світі та Україні, сприяють комплексній модернізації системи професійної (професійно-технічної)